แบบรายงานสรุปบทเรียน

ชื่อโครงการฝึกอบรม : มาตรฐานกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ
วันที่เข้ารับการอบรม : ๑ สิงหาคม ๒๕๖๙
สถานที่ : พัฒนาทางไกลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (TDGA e-Learning)
จัดโดย : สถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล
ผู้จัดทำรายงาน : นางสาวรุ่งรวี ทรงอภิวัฒน์กุล ตำแหน่ง เจ้าพนักงานการเงินและบัญชีปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์ :

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ
๒. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้

สรุปเนื้อหาการฝึกอบรม :

มาตรฐานกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ต้องใช้ข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลภาครัฐถือเป็นแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญ แต่ปัจจุบันยังพบปัญหาในการค้นหาการเข้าถึงและการใช้งานข้อมูล ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เกิดจากการบริหารจัดการข้อมูลที่ยังไม่ได้มีกระบวนการ แนวทาง และวิธีปฏิบัติต่อข้อมูลที่เป็นรูปธรรม

ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ ถูกกำหนดในพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้เป็นกลไกหนึ่งในการกำหนดแนวทางในการควบคุมและบริหารจัดการข้อมูลให้เป็นไปตามนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ได้กำหนดไว้เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล เพื่อเปลี่ยนผ่านในการเป็นหน่วยงานที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลอย่างมีคุณภาพ รักษาความเป็นส่วนบุคคล และมีความมั่นคงปลอดภัย

ทั้งนี้ มีมติที่ประชุมเห็นชอบ (ร่าง) ประกาศคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เรื่องธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ เมื่อวันที่ ๑๘ พ.ย. ๒๕๖๒ และคณะรัฐมนตรีมีมติ รับทราบและเห็นชอบตามประกาศดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๔ ก.พ. ๒๕๖๓ โดย Data Governance Quick Guide ฉบับนี้เป็นการสรุปขั้นตอนการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐเพื่อให้นำไปศึกษาเพื่อเริ่มต้นจัดทำภายในหน่วยงาน

ธรรมาก็บาลข้อมูลภาครัฐ คือ การทำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับรับผิดชอบของผู้มีส่วนได้เสียในการบริหารจัดการข้อมูลภาครัฐทุกขั้นตอน เพื่อให้การได้มาและการนำข้อมูลของหน่วยงานของรัฐไปใช้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน รักษาความเป็นส่วนบุคคล และสามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยน และบูรนาการะหว่างกันได้ อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคงปลอดภัย

ทำไมต้องทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐเพื่อให้การเริ่มดำเนินงานด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐเป็นไปอย่างเหมาะสม ควรจะพิจารณาว่าหน่วยงานมีความพร้อมในเรื่องใดมากที่สุด และเลือกเรื่องนั้นเป็น "ก้าวแรก" ในการตั้งเป้าหมายเพื่อตอบว่า ทำไมต้องทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

๑. การขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-Driven Government) คือ การที่หน่วยงานภาครัฐ

- ใช้ข้อมูลจริง (Evidence-Based) แทนการตัดสินใจจากประสบการณ์หรือความรู้สึก
- เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน (Data Integration)
- วิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (Data Analytics / AI)
- เปิดเผยข้อมูลที่ไม่กระทบความมั่นคง (Open Data)

๒. องค์ประกอบสำคัญของรัฐบาลดิจิทัล

๑. โครงสร้างพื้นฐานด้านข้อมูล (Data Infrastructure)

- ระบบฐานข้อมูลกลาง (Government Data Center / Cloud)
- มาตรฐานข้อมูลเดียวกัน (Data Standard)
- การเชื่อมโยงข้อมูล (API / Platform กลาง)

๒. ธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance)

- กำหนดเจ้าภาพข้อมูล (Data Owner)
- นโยบายความมั่นคงปลอดภัยข้อมูล
- คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

๓. บุคลากรและวัฒนธรรมองค์กร

- พัฒนาทักษะ Data Literacy
- ส่งเสริมวัฒนธรรมตัดสินใจด้วยข้อมูล
- มี Chief Data Officer (CDO)

๔. การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

- Big Data
- AI / Machine Learning
- Dashboard ผู้บริหาร

๓. แนวทางการขับเคลื่อนเชิงปฏิบัติ

๑. ระยะที่ ๑ : จัดระเบียบข้อมูล

- สำรวจและจัดทำบัญชีข้อมูล (Data Catalog)
- กำหนดมาตรฐานข้อมูลกลาง

๒. ระยะที่ ๒ : เชื่อมโยงและบูรณาการ

- สร้างแพลตฟอร์มแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงาน
- ลดการขอเอกสารซ้ำจากประชาชน

๓. ระยะที่ ๓ : วิเคราะห์และใช้ประโยชน์

- วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบาย
- พยากรณ์ปัญหาเชิงรุก (Predictive Analytics)

๔. ระยะที่ ๔ : เปิดเผยและสร้างการมีส่วนร่วม

- Open Data Portal
- Dashboard สาธารณะ

๔. ปัจจัยความสำเร็จ (Critical Success Factors)

ผู้นำองค์กรต้องสนับสนุนอย่างจริงจัง (Leadership Commitment) มีกฎหมายรองรับการแลกเปลี่ยนข้อมูล สร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยข้อมูล ปรับโครงสร้างและกระบวนงาน (Business Process Reengineering) วัดผลด้วย KPI ที่อิงข้อมูลจริงการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยั่งยืน

๕. ประโยชน์ที่ได้รับในการขับเคลื่อนด้วยข้อมูลสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

- ลดขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการ
- ตัดสินใจแม่นยำ โปร่งใส ตรวจสอบได้
- ใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า
- ประชาชนได้รับบริการที่ตรงความต้องการการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ :

๑. ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจความหมายและความความสำคัญของการใช้ข้อมูลเพื่อการขับเคลื่อนองค์กร

๒. ทำให้ผู้เรียนเข้าใจแนวทางการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลเพื่อให้สามารถอธิบายบริหารงานบุคคลได้